

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/4317-34

19. august 2022

Høring av utkast til forskrifter om gjennomføring av deling av Ålesund kommune

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) viser til brev 12. mai 2022 til Ålesund kommune, der vi orienterte om den pågående prosessen og tidsplanen for deling av Ålesund kommune og ba om tilbakemelding på konkrete forhold kommunen så behov for å regulere i forskrift med hjemmel i inndelingslova. Departementet har mottatt innspill fra Ålesund kommunen. Vi har gjennomgått tilbakemeldingene, og takker kommunen for nyttige innspill.

Vi sender med dette utkast til forskrift om gjennomføring av deling av kommunen på høring til Ålesund kommune og Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Utkast til merknader til forskriften er også vedlagt. Departementet har i tillegg sendt utkastet til forskrift samt merknader på høring til KS, Samfunnsbedriftene, Norges Kommunerevisorforbund, Forum for kontroll og tilsyn, Kartverket og Arkivverket. Dokumentene publiseres også på regjeringen.no.

Vi ber om at Ålesund kommune og Statsforvalteren i Møre og Romsdal gir departementet tilbakemelding på utkastet **senest innen 16. september 2022**. Departementet tar sikte på fastsette forskriftene innen utgangen av september 2022.

Stortingets vedtak om deling av fylker og Ålesund kommune

Stortinget vedtok 14. juni 2022 deling av Viken fylke (til Østfold, Akershus og Buskerud fylker), deling av Vestfold og Telemark fylke (til Vestfold fylke og Telemark fylke), deling av Troms og Finnmark fylke (til Troms fylke og Finnmark fylke) og deling av Ålesund kommune (til Haram kommune og Ålesund kommune). Vi viser til Prop. 113 LS (2021–2022) *Deling av fylker og Ålesund kommune og endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye fylkesnavn)* og Prop. 127 S (2021–2022) *Tillegg til Prop. 113 LS (2021–2022) om deling av fylker og Ålesund kommune og endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye*

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Stina Hoel Jensen
22 24 72 40

fylkesnavn). De nye fylkeskommunene og kommunene trer i kraft 1. januar 2024. Fylkestingene og kommunestyrene til de nye fylkeskommunene og kommunene skal velges ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 og konstitueres i løpet av høsten 2023.

Om utkast til forskrift

Lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) regulerer blant annet framgangsmåte for å endre kommune- og fylkesgrenser. Loven inneholder få regler om selve gjennomføringen av et vedtak om deling av kommuner og fylker i to eller flere nye enheter. Inndelingslova § 17 gir Kongen fullmakt til å fastsette nærmere regler for å sikre gjennomføringen av vedtak om deling, og til å gjøre unntak fra gjeldende regler i lov eller forskrift. Slike unntak må knytte seg til forholdene i § 17 andre ledd bokstav a-e. Myndigheten til å fastsette forskrifter etter inndelingslova § 17 er delegert til Kommunal- og distriktsdepartementet.

Ettersom inndelingslova inneholder få regler om gjennomføring av deling, har departementet sett behov for å regulere flere forhold enn de som er regulert i loven, som redegjort for i brev til kommunen 12. mai 2022. I etterkant av dette, og på bakgrunn av tilbakemeldinger fra fylkeskommunene og kommunen som skal deles, har vi identifisert ytterligere forhold som bør reguleres med hjemmel i inndelingslova § 17.

Departementet har utarbeidet et utkast til merknader til de enkelte bestemmelsene i forskriftsutkastet. Vi viser til disse for en nærmere begrunnelse og beskrivelse av forholdene som foreslås regulert.

I det følgende redegjøres det for enkelte forhold som ikke er regulert i forskriften eller fremgår av merknadene.

Kommunestyrets kompetanse og intern delegering i forskriften

Forskriftsutkastet følger kommunelovens system for kompetansetildeling og intern delegering. Det følger av kommuneloven § 5-3 andre ledd at kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen, hvis ikke noe annet følger av lov. Når en lovbestemmelse legger kompetanse til «kommunen», vil kompetansen i utgangspunktet ligge til kommunestyret, som kommunens øverste organ. Det fremgår av kommuneloven § 5-3 tredje ledd at kommunestyret kan delegerer myndighet til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer, ordføreren eller kommunedirektøren innenfor rammene av kommuneloven eller annen lov. I kommuneloven finnes det flere bestemmelser som uttrykkelig og konkret åpner for delegering. Det finnes også en rekke bestemmelser om at kommunestyret *selv* skal avgjøre en sak. Det betyr at kommunestyret ikke kan delegerer til andre å ta den aktuelle avgjørelsen.

Når det i forskriftsutkastet gis kompetanse til «kommunen», vil myndigheten i utgangspunktet ligge til kommunestyret. Kommunestyret kan selv velge å delegerer myndigheten videre, i tråd med kommunelovens regler i § 5-3. Dersom kompetansen gis til «kommunestyret selv» kan ikke myndigheten delegeres til andre. En slik delegeringssperre er tatt inn i forskriften for oppgaver som *etter kommuneloven* er gitt til «kommunestyret selv». Det omfatter

bestemmelser om valg av revisor, etablering av interkommunale samarbeid, valg av parlamentarisk styreform og vedtak om økonomiplan, årsbudsjett og regnskap. I forskriften er det i tillegg tatt inn en delegeringssperre for vedtak om foreløpig fordeling av eiendeler gjeld og egenkapital, og fordeling av ansvar for arkivmateriale. Departementet mener det er nødvendig med delegeringssperre for slike avgjørelser, da dette er avgjørelser av vesentlig betydning for de nye kommunene.

Forskriften § 6 om ansettelse av kommunedirektør og annet nøkkelpersonell gjør et unntak fra dette systemet, ved at myndigheten er lagt til «kommunestyret» med åpning for delegering kun til andre folkevalgte organer. Dette er gjort for å tydeliggjøre at myndigheten bare kan delegeres til andre folkevalgte organer, og ikke til ordføreren eller kommunedirektøren, i samsvar med kommuneloven § 5-3 tredje ledd. Departementet mener det vil være uheldig, og ikke samsvare med kommunelovens system, om kommunedirektøren eller ordføreren ansetter nye kommunedirektører for de to nye kommunene. Av praktiske hensyn har vi likevel åpnet for at kommunestyret kan delegere myndigheten til andre folkevalgte organer, for eksempel til et utvalg som er opprettet etter kommuneloven § 5-7.

Økonomisk oppgjør

Når det gjelder det økonomiske oppgjøret, er dette i utgangspunktet et lokalt anliggende, hvor det gjelder full avtalefrihet, jf. inndelingslova § 18. Dersom de nye kommunestyrene ikke kommer til enighet, vil reglene i inndelingslova om skjønnsnemnd komme til anvendelse.

Inndelingslovas regler om at de nye kommunene skal ha avtalefrihet i det økonomiske oppgjøret, og at hver og en av disse kan kreve nemndsbehandling, innebærer at departementet ikke kan fastsette en bestemmelse om at nåværende kommune vedtar bindende prinsipper for det økonomiske oppgjøret.

Det er likevel behov for at nåværende Ålesund kommune fastsetter en *foreløpig* fordeling av bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital, som grunnlag for utarbeidelse av økonomiplan og årsbudsjett for de nye kommunene. Det er også behov for at det blir fastsatt en fordeling av løpende betalingsforpliktelser, for å sikre at disse blir innfridd. Fylkeskommunene som skal deles, har påpekt viktigheten av en slik regulering. Departementet har derfor foreslått en bestemmelse som ivaretar dette også for Ålesund kommune. En slik foreløpig fordeling vil ikke være bindende for det økonomiske oppgjøret. Dersom de nye kommunene i det økonomiske oppgjøret avtaler andre fordelinger enn det som ligger i budsjettforutsetningene, vil det kunne tilsi at det gjøres budsjettjusteringer i etterkant.

Dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar

Kommunal- og distriktsdepartementet har, i samråd med Kultur- og likestillingsdepartementet, foreslått en bestemmelse om dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar.

Forskriftsbestemmelsen gir nåværende Ålesund kommune et stort handlingsrom. Det er også gitt et unntak fra arkivforskriften, med hjemmel i inndelingslova § 17 andre ledd.

Dersom det avdekkes behov for flere unntak fra regelverket underveis i arbeidet med delingen, vil departementet vurdere nødvendige endringer i forskriften.

Meddommere

Departementet har rådført seg med Justis- og beredskapsdepartementet om hvorvidt det er behov for særskilt valg av meddommere etter domstolsloven § 66 andre og tredje ledd i forbindelse med delingen av Ålesund kommune. Justis- og beredskapsdepartementets vurdering er at det ikke er behov for dette, idet de to nye kommunene fortsatt vil tilhøre Møre og Romsdal rettskrets, slik denne foreligger i dag. Kommunene vil også fortsatt tilhøre samme trekningkrets etter forskrift 15. mars 2021 nr. 854 om trekningkretser for meddommere ved Møre og Romsdal tingrett (som vil måtte oppdateres med nye kommunenavn).

Dette innebærer at dagens utvalg av meddommere blir sittende ut valgperioden, og at de nye kommunestyrene innen første juli året etter kommunestyrevalget gjennomfører nye valg for neste periode, i samsvar med domstolsloven § 66 første ledd. Dette er i tråd med innspill fra Ålesund kommune.

Kommunestyrevalg høsten 2023

Når det gjelder regler for gjennomføring av kommunestyrevalget 2023, vises det til egen forskrift om dette som ble sendt på høring 9. august 2022: [Høring - forslag til endringer i valgforskriften - regjeringen.no](#).

Med hilsen

Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Stina Hoel Jensen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Ålesund kommune	Postboks 1521	6025	ÅLESUND
Statsforvaltaren i	Postboks 2520	6404	MOLDE
Møre og Romsdal			